

ผลกระทบของการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (COVID-19) ต่อวิชาชีพ
บัญชีและการปรับตัวของนักบัญชีในยุคดิจิทัล: กรณีศึกษาอำเภอหัวหิน
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

The Impact of the COVID-19 Pandemic on the Accounting Profession and
the Adaptation of Accountants in the Digital Era: A Case Study of
Hua Hin District, Prachuap Khiri Khan Province

สุภาวดี มะณีวงศ์¹ และ พิมพ์ปวีณ์ พลมณี²

Supawadee Maneewong¹, and Pimpavee Phonmanee²

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาเขตวังไกลกังวล

Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Rattanakosin,

WangKlai Kangwon Campus, Thailand

E-mail: supawadi.man@rmutr.ac.th¹, Pimpavee.man@rmutr.ac.th²

Received March 26, 2025; Revised May 18, 2025; Accepted May 30, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการปรับตัวของนักบัญชีในอำเภอหัวหินในการรับมือกับผลกระทบจาก COVID-19 และการเปลี่ยนแปลงสู่ยุคดิจิทัล 2) ศึกษาระดับการเตรียมความพร้อมของนักบัญชีในอำเภอหัวหินต่อศักยภาพการทำงานในสภาวะการแพร่ระบาดของ COVID-19 และ 3) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบของการแพร่ระบาดของ COVID-19 ต่อวิชาชีพบัญชีในอำเภอหัวหิน การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเก็บข้อมูลผ่านแบบสอบถามออนไลน์ มีจำนวนประชากร 1,092 คน ได้ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาจำนวน 300 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความถี่ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลวิจัยพบว่า 1) พบว่านักบัญชีมีความสามารถในการปรับตัวอยู่ในระดับมาก โดยสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น ซอฟต์แวร์บัญชีออนไลน์และการประชุมทางไกลได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งพัฒนาทักษะดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง และบริหารจัดการความเครียดจากสภาพแวดล้อมการทำงานที่เปลี่ยนแปลงได้ดี 2) นักบัญชีมีระดับความพร้อมในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการใช้เทคโนโลยี การปรับตัวต่อสถานการณ์ COVID-19 และการรับมือกับสภาวะเศรษฐกิจและสังคมที่ผันผวน แม้จะมีความพร้อมสูง แต่ยังคงมีความกังวลเกี่ยวกับความมั่นคงในอาชีพและรายได้ และ 3) แม้จะได้รับ

ผลกระทบจาก COVID-19 ในด้านรายได้ ภาระงาน และความเครียดในระดับสูง แต่ปัจจัยเหล่านี้ไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความสามารถในการปรับตัว ขณะที่ระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ความพร้อมในการทำงาน และการสนับสนุนจากองค์กร เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวอย่างมีนัยสำคัญ

คำสำคัญ: วิชาชีพบัญชี; ยุคดิจิทัล; การปรับตัว; นักบัญชี

Abstract

This research aims to: 1) Study the adaptation of accountants in Hua Hin District in response to the impact of COVID-19 and the transition to the digital era 2) Examine the level of preparedness of accountants in Hua Hin District regarding their work capabilities during the COVID-19 pandemic and 3) Investigate the factors influenced by the COVID-19 outbreak that affect the accounting profession in Hua Hin District. This study is quantitative. Data was collected through an online questionnaire. The population consisted of 1,092 individuals, and a sample of 300 participants was selected using convenience sampling. Data analysis was conducted using mean, standard deviation, frequency, and multiple regression analysis.

The findings revealed that: 1) accountants demonstrated a high level of adaptability, effectively utilizing digital technology such as online accounting software and remote conferencing tools, while continuously developing digital skills and managing work-related stress in changing environments; 2) accountants showed a high level of preparedness, especially in digital technology adoption, adaptation to the COVID-19 situation, and coping with economic and social volatility. However, concerns about job security and income stability remained despite their readiness; and 3) although accountants were significantly affected by COVID-19 in terms of income, workload, and stress levels, these factors did not have a statistically significant influence on their adaptability. In contrast, the use of digital technology, work readiness in the digital era, and organizational support were found to have a statistically significant impact on adaptability.

Keywords: accounting profession; digital era; adaptation; accountants

บทนำ

การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (COVID-19) ซึ่งเริ่มขึ้นเมื่อปลายปี พ.ศ. 2562 และแพร่กระจายไปทั่วโลกในช่วงต้นปี พ.ศ. 2563 ได้ก่อให้เกิดวิกฤตการณ์ทางสาธารณสุขระดับนานาชาติ องค์การอนามัยโลก ได้ประกาศให้การระบาดของโรคนี้เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศในเดือนมกราคม พ.ศ. 2563 และต่อมาได้ยกระดับให้เป็นการแพร่ระบาดใหญ่ (Pandemic) ในเดือนมีนาคม

ปีเดียวกัน ในประเทศไทย รัฐบาลได้ดำเนินมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดอย่างเข้มงวด เช่น การล็อกดาวน์ การจำกัดการเดินทางระหว่างประเทศ และการเว้นระยะห่างทางสังคม ส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจหลายประเภทต้องหยุดชะงัก ซึ่งนำไปสู่ผลกระทบในวงกว้างทั้งในระดับมหภาคและจุลภาค (Center for COVID-19 Situation Administration (CCSA), 2020)

อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของประเทศ ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากวิกฤตการณ์ COVID-19 เนื่องจากเศรษฐกิจของพื้นที่พึ่งพารายได้จากนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ธุรกิจด้านการโรงแรม ร้านอาหาร และกิจกรรมบริการต่าง ๆ ประสบภาวะรายได้ลดลงอย่างมีนัยสำคัญจากข้อจำกัดด้านการเดินทางและมาตรการควบคุมโรค (Fiscal Policy Office, 2021) ขณะเดียวกันธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในพื้นที่ดังกล่าวยังต้องเผชิญกับปัญหาการขาดแคลนแรงงาน ภาระหนี้สิน และความไม่แน่นอนของสภาพเศรษฐกิจ ซึ่งล้วนส่งผลต่อความสามารถในการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน (Tourism Council of Thailand, 2021)

ในช่วงภาวะวิกฤตดังกล่าว วิชาชีพบัญชีมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจ โดยนักบัญชีทำหน้าที่จัดทำและวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน ให้คำปรึกษาด้านภาษีและการวางแผนการเงิน ตลอดจนการช่วยปรับโครงสร้างทางการเงินให้แก่ธุรกิจที่ได้รับผลกระทบ (International Federation of Accountants, 2021) นอกจากนี้ การรายงานทางบัญชีอย่างถูกต้องและโปร่งใสยังเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ขององค์กร ทั้งในเรื่องการบริหารกระแสเงินสด การปรับลดต้นทุน และการเข้าถึงมาตรการสนับสนุนจากภาครัฐ (Federation of European Accountants, 2020) นักบัญชีในยุคของการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา จำเป็นต้องพัฒนาทักษะใหม่อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจและความคาดหวังขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะทักษะด้านการใช้ซอฟต์แวร์บัญชีดิจิทัล การทำงานทางไกล (Remote Work) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวติ้ง รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Analytics) ที่ช่วยในการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์อย่างแม่นยำ (The Federation of Accounting Professions under the Royal Patronage of His Majesty the King, 2020) ทักษะเหล่านี้ไม่เพียงแต่เป็นข้อได้เปรียบในการแข่งขัน แต่ยังเป็นเงื่อนไขสำคัญในการดำรงอยู่ของวิชาชีพบัญชีภายใต้สถานการณ์ที่มีความไม่แน่นอนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในพื้นที่เมืองท่องเที่ยวอำเภอหัวหิน ซึ่งนักบัญชีต้องเผชิญกับความท้าทายทางเศรษฐกิจโดยตรงจากผลกระทบของโรคระบาด

ดังนั้น การศึกษาค้นคว้าจึงมีความมุ่งหมายในการวิเคราะห์ผลกระทบของ COVID-19 ที่มีต่อวิชาชีพบัญชีใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) ศึกษาการปรับตัวของนักบัญชีในอำเภอหัวหินเพื่อรับมือกับผลกระทบจาก COVID-19 และการเปลี่ยนแปลงสู่ยุคดิจิทัล 2) ศึกษาระดับการเตรียมความพร้อมของนักบัญชีในอำเภอหัวหินต่อศักยภาพการทำงานในสภาวะการแพร่ระบาดของ COVID-19 และ 3) ศึกษาปัจจัยที่ส่งกระทบของการแพร่ระบาดของ COVID-19 ต่อวิชาชีพบัญชีในอำเภอหัวหิน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปรับตัวของนักบัญชีในอำเภอหัวหินในการรับมือกับผลกระทบจาก COVID-19 และการเปลี่ยนแปลงสู่ยุคดิจิทัล
2. เพื่อศึกษาระดับการเตรียมความพร้อมของนักบัญชีในอำเภอหัวหินต่อศักยภาพการทำงานในสภาวะการแพร่ระบาดของ COVID-19
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งกระทบของการแพร่ระบาดของ COVID-19 ต่อวิชาชีพบัญชีในอำเภอหัวหิน

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดผลกระทบของ COVID-19 ต่อวิชาชีพบัญชี

บทบาทและหน้าที่ของนักบัญชีมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารจัดการทางการเงินขององค์กร โดยเฉพาะในช่วงที่เกิดวิกฤตการณ์ เช่น การแพร่ระบาดของ COVID-19 ซึ่งส่งผลต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และการดำเนินงานขององค์กรในหลากหลายภาคส่วน นักบัญชีทำหน้าที่หลักในการบันทึก ตรวจสอบ และรายงานข้อมูลทางการเงินอย่างถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชีและจรรยาบรรณวิชาชีพ เพื่อให้ข้อมูลมีความโปร่งใส เชื่อถือได้ และเอื้อต่อการตัดสินใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (International Federation of Accountants (IFAC), 2021)

ผลกระทบจาก COVID-19 ทำให้บทบาทของนักบัญชีต้องขยายมากขึ้น จากเดิมที่มุ่งเน้นการจัดการรายงานทางการเงิน ไปสู่การมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนการเงิน การบริหารสภาพคล่อง และการวิเคราะห์ความเสี่ยงขององค์กร (PwC, 2020) ในช่วงวิกฤต นักบัญชีต้องรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายและนโยบายด้านการเงินอย่างรวดเร็ว รวมถึงปรับการทำงานให้อยู่ในรูปแบบทางไกล (Remote Work) โดยอาศัยเทคโนโลยีดิจิทัล ในยุคดิจิทัล นักบัญชีจึงจำเป็นต้องพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยี เช่น การใช้ซอฟต์แวร์บัญชี (Accounting Software), ระบบคลาวด์ (Cloud Accounting), การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analytics), และการจัดการความเสี่ยงโดยใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) (Richins et al., 2017; Association of Chartered Certified Accountants (ACCA), 2021) นอกจากนี้ยังต้องมีความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรายงานทางการเงิน มาตรฐานการตรวจสอบ และจรรยาบรรณวิชาชีพ ตลอดจนทักษะการทำงานร่วมกับทีมและการสื่อสารข้อมูลทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ ผลกระทบของ COVID-19 ต่อวิชาชีพบัญชีจึงไม่เพียงส่งผลให้วิธีการทำงานต้องเปลี่ยนไป แต่ยังเป็นแรงผลักดันให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ และบทบาทใหม่ของนักบัญชี ซึ่งส่งผลต่อทิศทางของวิชาชีพในระยะยาว

แนวคิดผลกระทบของการแพร่ระบาดของ COVID-19 ต่อภาคเศรษฐกิจและสังคม

การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (COVID-19) ส่งผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อเศรษฐกิจและสังคมทั่วโลก ทั้งในด้านการค้า การจ้างงาน และโครงสร้างการดำเนินธุรกิจ มาตรการควบคุมโรค เช่น การปิดพรมแดนและการจำกัดการเดินทาง ส่งผลให้เศรษฐกิจโลกชะลอตัวอย่างรุนแรง โดยกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund (IMF), 2020) คาดการณ์ว่าเศรษฐกิจโลกจะหดตัวลงถึง -4.4% ในปี 2020 นอกจากนี้ อุสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการได้รับผลกระทบอย่างหนักจากการลดลงของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ในบริบทของประเทศไทย ซึ่งพึ่งพารายได้จากภาคการท่องเที่ยวและการส่งออก มาตรการควบคุมการแพร่ระบาดส่งผลให้เศรษฐกิจหดตัวลงถึง -12.2% ในช่วงไตรมาสที่ 2 ของปี 2020 (Bank of Thailand, 2020) ภาคธุรกิจโรงแรม ร้านอาหาร และการขนส่งได้รับผลกระทบโดยตรงจากการปิดเมืองและข้อจำกัดด้านการเดินทาง นอกจากนี้ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ประสบปัญหาด้านสภาพคล่องและความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจ

อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของประเทศไทยได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากการลดลงของจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ธุรกิจโรงแรมและร้านอาหารเผชิญกับอัตราการเข้าพักที่ลดลง ขณะที่ธุรกิจค้าปลีกและบริการต้องปรับตัวโดยการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลและขยายบริการเดลิเวอรี่เพื่อรองรับพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป อย่างไรก็ตาม การฟื้นตัวของเศรษฐกิจในพื้นที่ยังคงขึ้นอยู่กับนโยบายภาครัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยวและการสนับสนุนทางการเงินแก่ภาคธุรกิจ นอกเหนือจากผลกระทบทางเศรษฐกิจ ไวรัสโคโรนายังเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคม โดยเฉพาะรูปแบบการทำงานที่ปรับเปลี่ยนไปสู่ระบบการทำงานทางไกล (Work from Home) และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการดำเนินชีวิตประจำวัน แม้ว่าการแพร่ระบาดของ COVID-19 จะก่อให้เกิดความท้าทายหลายประการต่อเศรษฐกิจและสังคม แต่ก็ยังเป็นปัจจัยเร่งให้เกิดการปรับตัวในด้านดิจิทัลมากขึ้น งานวิจัยที่ผ่านมาให้ความสำคัญกับผลกระทบในระดับมหภาคมากกว่าระดับท้องถิ่น ทำให้ยังขาดข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการปรับตัวของภาคธุรกิจในพื้นที่ที่พึ่งพาการท่องเที่ยวโดยตรง ดังนั้นการศึกษานี้จึงมีความสำคัญในการเติมเต็มช่องว่างขององค์ความรู้ โดยให้ความสำคัญกับผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับพื้นที่รวมถึงแนวทางในการปรับตัวของภาคธุรกิจและนักบัญชีต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในยุคดิจิทัล เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากลยุทธ์การฟื้นตัวของเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนต่อไป

แนวคิดการปรับตัวของนักบัญชีในยุคดิจิทัล

การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัลส่งผลต่อวิชาชีพบัญชีอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งในกระบวนการทำงานและบทบาทของนักบัญชีเทคโนโลยี เช่น ซอฟต์แวร์บัญชีอัตโนมัติ ระบบวางแผนทรัพยากรองค์กร (ERP) ระบบคลาวด์คอมพิวติ้ง และบล็อกเชน ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ความถูกต้อง และความโปร่งใสในการดำเนินงานด้านบัญชี ลดขั้นตอนที่ซ้ำซ้อน และช่วยให้สามารถเข้าถึงข้อมูลทาง

การเงินได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ นักบัญชีในยุคดิจิทัลต้องปรับบทบาทจากการทำหน้าที่บันทึกและตรวจสอบข้อมูลทางการเงิน ไปสู่การเป็นผู้วิเคราะห์และให้คำแนะนำเชิงกลยุทธ์โดยอาศัยการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Analytics) และการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการประเมินแนวโน้มทางการเงิน (Richins et al., 2017; Yoon et al., 2020) นอกจากนี้ทักษะที่จำเป็นในยุคดิจิทัลประกอบด้วยความสามารถในการใช้เทคโนโลยีทางบัญชี การวิเคราะห์ข้อมูล การบริหารความเสี่ยงทางการเงิน และการสื่อสารข้อมูลทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ประสิทธิภาพในการดำเนินงานแล้ว การรักษาความปลอดภัยของข้อมูล (Cybersecurity) และการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพเป็นประเด็นสำคัญที่นักบัญชีต้องให้ความสำคัญ การปรับตัวของวิชาชีพบัญชีในยุคดิจิทัลจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ช่วยให้นักบัญชีสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ และมีบทบาทสำคัญในการกำหนดกลยุทธ์ทางการเงินขององค์กรในอนาคต (Appelbaum et al., 2017)

แนวคิดการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสายงานบัญชี

ในยุคของการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจดิจิทัล เทคโนโลยีดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการปฏิบัติงานของนักบัญชี ทั้งในระดับปฏิบัติการและระดับยุทธศาสตร์ ตัวอย่างของเทคโนโลยีที่ได้รับการประยุกต์ใช้ในวิชาชีพบัญชี ได้แก่ ระบบบัญชีแบบคลาวด์ (Cloud Accounting), ระบบอัตโนมัติในงานบัญชี (Automation), และการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Analytics) ซึ่งล้วนมีส่วนสำคัญในการเพิ่มความถูกต้องของข้อมูล ลดข้อผิดพลาดจากมนุษย์ และเพิ่มความเร็วในการประมวลผลทางบัญชี งานวิจัยของ Rikhardsson and Yigitbasioğlu (2018) ได้ศึกษาผลกระทบของเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีต่อระบบบัญชีและการรายงานทางการเงิน พบว่าการนำเทคโนโลยีเหล่านี้มาใช้ช่วยให้การดำเนินงานมีความแม่นยำมากขึ้น ลดต้นทุนการดำเนินงาน และทำให้การจัดการข้อมูลทางการเงินมีความยืดหยุ่นและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในองค์กรที่ต้องรับมือกับข้อมูลจำนวนมากและมีความซับซ้อนทางธุรกิจ

นอกจากนี้ Nguyen et al. (2021) ได้ศึกษาผลของการลงทุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในองค์กร และพบว่าองค์กรที่มีการลงทุนอย่างต่อเนื่องในเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น ระบบ ERP หรือการวิเคราะห์เชิงพยากรณ์ (predictive analytics) มีความสามารถในการรับมือกับวิกฤตการณ์ เช่น การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาได้ดีกว่าองค์กรที่ไม่มีการวางระบบ หรือขาดการพัฒนาด้านเทคโนโลยี ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเทคโนโลยีดิจิทัลไม่เพียงแต่เป็นเครื่องมือ แต่ยังเป็นปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่ส่งเสริมความยั่งยืนขององค์กรในระยะยาว การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลจึงกลายเป็นสิ่งจำเป็นในวิชาชีพบัญชี โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่องค์กรต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นักบัญชีจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถใช้เทคโนโลยีเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อรักษาความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเงิน และสนับสนุนการตัดสินใจขององค์กรในสภาวะแวดล้อมที่มีความไม่แน่นอนสูง

แนวคิดระดับการเตรียมความพร้อมของนักบัญชี

ในสภาวะวิกฤตที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคม เช่น การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา นักบัญชีจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อม เพื่อรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน ซึ่งมีความสำคัญต่อการดำเนินงานทางบัญชีอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการรักษาเสถียรภาพทางการเงินและการบริหารความเสี่ยงภายในองค์กร ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อศักยภาพของนักบัญชีในช่วงวิกฤต ประกอบด้วย (1) ทางดิจิทัล ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการใช้เทคโนโลยีและซอฟต์แวร์ทางบัญชี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความถูกต้องของข้อมูล (2) ความสามารถในการปรับตัวโดยนักบัญชีต้องสามารถปรับกระบวนการทำงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วรวมถึงการทำงานจากระยะไกล (3) การจัดการความเสี่ยง ซึ่งเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์และลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อองค์กร โดยคำนึงถึงปัจจัยด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงทางการเงิน และ(4)การทำงานภายใต้ความไม่แน่นอนซึ่งต้องอาศัยการวางแผนที่ยืดหยุ่น และการตัดสินใจที่สามารถปรับเปลี่ยนได้อย่างทันท่วงที โดยสรุปการเตรียมความพร้อมของนักบัญชีในสภาวะวิกฤตจำเป็นต้องมุ่งเน้นทั้งการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีความสามารถในการปรับตัว และการบริหารความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานทางบัญชีสามารถตอบสนองต่อความท้าทายที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ (Almeida et al., 2020)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง Chalardpodjanaporn (2021) ศึกษาเรื่องวิชาชีพบัญชีในภาวะวิกฤตโรคระบาด: ผลกระทบและการปรับตัวในภาวะแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โรคโควิด-19) บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบและการปรับตัวของวิชาชีพบัญชีในภาวะการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โรคโควิด-19) ซึ่งกลายเป็นวิกฤตการณ์ไปทั่วโลก มาตรการด้านสาธารณสุขและสังคมต่อโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โรคโควิด-19) สร้างความท้าทายต่อวิชาชีพบัญชีในหลายด้าน มาตรการจำกัดการเดินทาง ข้อเสนอแนะในการเว้นระยะห่างทางสังคม และข้อเสนอแนะให้หลีกเลี่ยงการสัมผัสสิ่งของต่างๆ ส่งผลต่อการเข้าถึงสถานประกอบการของกิจการ รวมถึงเอกสารหลักฐานทางการบัญชี ทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีต้องพิจารณาอย่างรอบคอบในการพัฒนาและประยุกต์ใช้เทคนิคและวิธีการปฏิบัติงานในด้านต่างๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีหลักฐานที่เพียงพอ เหมาะสม และเป็นไปตามข้อกำหนดตามมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชี โดยในภาวะแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โรคโควิด-19) การปรับตัวของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในด้านการใช้เทคโนโลยีทักษะด้านดิจิทัล รวมถึงการใช้การสังเกตและสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพมีบทบาทสำคัญในการช่วยให้วิชาชีพบัญชีบรรลุผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Maneewong and Phonmanee (2023) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีที่มีคุณภาพภายใต้สถานการณ์ที่เกิดโรคระบาดของไวรัสโคโรนา หรือ COVID-19 ในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการศึกษา พบว่า 1) ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงานของผู้จัดทำบัญชีในสภาวะการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา หรือ COVID-19 ในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

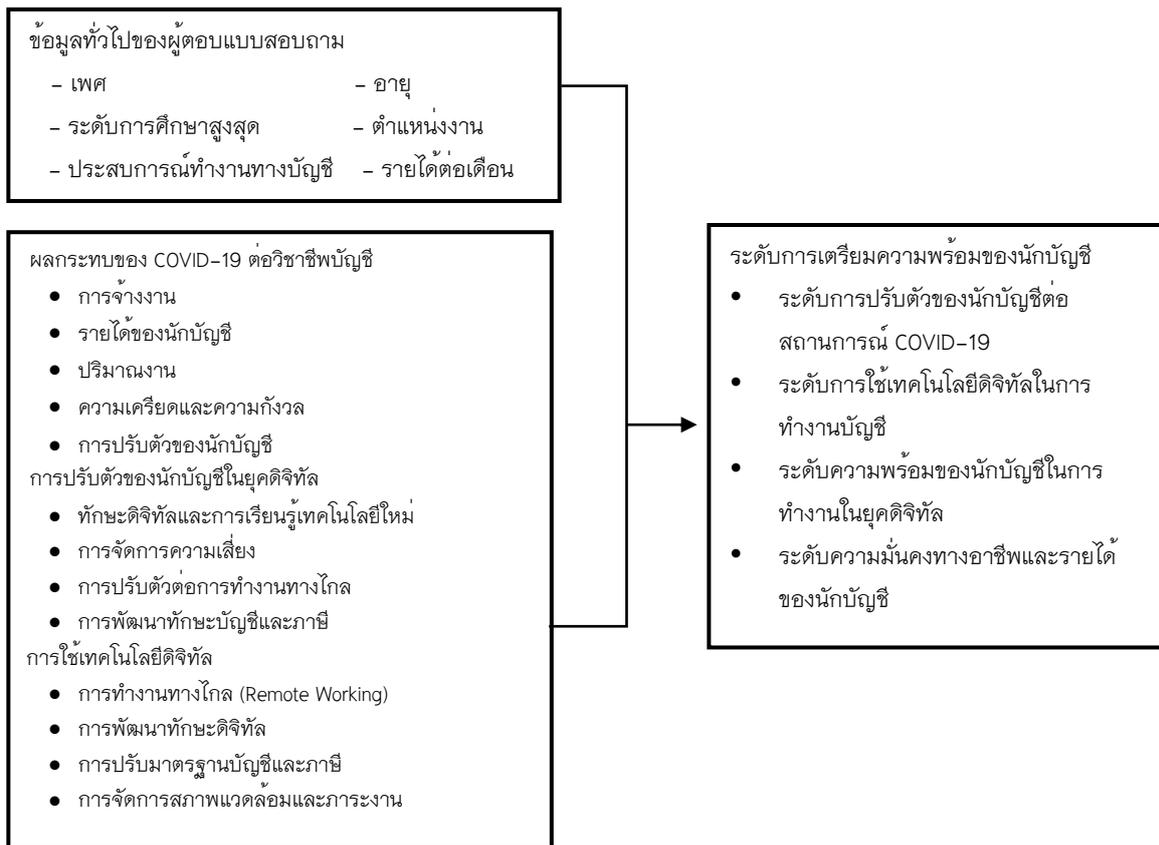
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจากการศึกษา พบว่า เพศ และระดับการศึกษา ส่งผลกระทบต่อการทำงานของผู้จัดทำบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (p-value <0.05) ปัจจัยด้านความพร้อมด้าน Digital Skills : CGMA ต่อการทำงานของผู้จัดทำบัญชีในสภาวะการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แบ่งเป็นรายได้ ได้แก่ ทักษะด้านวิชาชีพ ทักษะด้านธุรกิจ ทักษะด้านดิจิทัล และทักษะด้านบุคลากร ส่งผลกระทบต่อการทำงานของผู้จัดทำบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (p-value <0.05) รวมถึงปัจจัยด้านความพร้อมด้านเทคโนโลยีต่อการทำงานของผู้จัดทำบัญชีในสภาวะการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แบ่งเป็นรายได้ ได้แก่ ด้านการเก็บข้อมูลบน Cloud and SaaS ส่งผลกระทบต่อการทำงานของผู้จัดทำบัญชี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (p-value <0.05) และ 2) ระดับความพร้อมและศักยภาพในการทำงานของนักบัญชี ภายใต้สถานการณ์ที่เกิดโรคระบาดของไวรัสโคโรนา ในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 71.75 แบ่งเป็นรายได้ ได้แก่ ด้านเวลา ด้านคุณภาพของงาน ด้านปริมาณงาน ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ และด้านความพึงพอใจในการทำงาน ไม่แตกต่างกัน (p>0.05) ซึ่งการเตรียมความพร้อม และการเพิ่มศักยภาพในการทำงานของนักบัญชี เมื่อพิจารณาปัจจัยโดยรวมที่ส่งผลต่อแนวทางการเตรียมความพร้อม พบว่า ปัจจัยด้านทักษะดิจิทัล (CGMA) และเทคโนโลยีส่งผลกระทบเป็นรูปธรรมมากที่สุดความพร้อมในการทำงานผู้ทำบัญชี

Jantarajaturapath and Jantarajatuapath (2024) ศึกษาเรื่องผลกระทบของสมรรถนะของนักบัญชียุคดิจิทัลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี ในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบสมรรถนะของนักบัญชีในยุคดิจิทัลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักบัญชี ในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 308 บริษัท การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา และทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะของนักบัญชีในยุคดิจิทัล 1) ด้านความรู้และทักษะทางวิชาชีพ 2) ด้านทักษะในการบริหารจัดการด้านอารมณ์และความคิด 3) ด้านทักษะการเรียนรู้เชิงพลวัต และ 4) ด้านจรรยาบรรณ ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลการวิจัย ได้แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารฝ่ายบัญชีควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ความสำคัญกับนักบัญชีในการสร้างสมรรถนะด้านดังกล่าว เพื่อให้ได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพและส่งผลให้องค์กรได้รับประโยชน์สูงสุด

ดังนั้น การศึกษานี้จึงมีความสำคัญในการเติมเต็มช่องว่างขององค์ความรู้ โดยให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อการปรับตัวของนักบัญชีในระดับท้องถิ่น ทักษะที่จำเป็นในการทำงานภายใต้สภาวะวิกฤต และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการรองรับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เนื้อหาถัดไปจะเป็นการสังเคราะห์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่กรอบแนวคิดของการวิจัยในครั้งนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ กรอบแนวคิดได้ปรับปรุงจากแนวคิดของสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ (The Federation of Accounting Professions under the Royal Patronage of His Majesty the King, 2020) ในรายงานผลกระทบของ COVID-19 ต่อบริษัทบัญชีในประเทศไทย ซึ่งวิเคราะห์ผลกระทบของการแพร่ระบาดที่มีต่อบริษัทบัญชี โดยได้นำมาประยุกต์ให้สอดคล้องกับบริบทของการศึกษา มีรายละเอียด ดังนี้



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ผลกระทบของการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (COVID-19) ต่อบริษัทบัญชีและการปรับตัวของนักบัญชีในยุคดิจิทัล: กรณีศึกษาอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมุ่งเน้นการเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านแบบสอบถามออนไลน์และการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ พื้นที่วิจัยคืออำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในด้านเศรษฐกิจและธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ทำบัญชีที่มีสถานะคงอยู่ในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 1,092 คน กลุ่มตัวอย่างถูกกำหนด โดยใช้สูตรของ Yamane (1967) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 300 คนและใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) เลือกประชากรที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายที่สุด ในช่วงเวลาที่สะดวกต่อการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือหลักที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaire) ซึ่งได้รับการออกแบบให้ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพ โดยผ่านการตรวจสอบความเชื่อถือ (Reliability) ด้วยค่าความเชื่อมั่นของ Cronbach's Alpha = 0.81 ซึ่งอยู่ในระดับดี และความเที่ยงตรง (Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้องได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม IOC = 0.79 แสดงถึงความเหมาะสมของเครื่องมือในการเก็บข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บข้อมูลดำเนินการผ่านแบบสอบถามออนไลน์บนแพลตฟอร์ม Google Forms ซึ่งไม่มีการระบุชื่อหรือข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อรักษาความเป็นส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลโดยส่งผ่านอีเมล, โซเชียลมีเดียและเครือข่ายสมาคมนักบัญชี เพื่อเพิ่มอัตราการตอบกลับ คณะผู้วิจัยจึงได้กำหนดระยะเวลาเก็บข้อมูลกำหนดไว้ 120 วัน พร้อมมีการแจ้งเตือน (Reminder) เพื่อลดอัตราการขาดตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้ถูกวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เช่น ค่าเฉลี่ย (Mean), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการทดสอบสมมติฐานทางสถิติ ได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อตรวจสอบปัจจัยที่มีผลต่อการใช้เทคโนโลยีบัญชี การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) เพื่อตรวจสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร การทดสอบค่า t-test เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง 300 คน ใน 6 ด้าน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์งานบัญชี และประเภทองค์กร ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 90.33 และมีอายุไม่เกิน 25 ปี ร้อยละ 46 ผู้จบการศึกษาระดับ ปวส. เป็นกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 48.67 รองลงมาคือ ผู้จบปริญญาตรี ร้อยละ 41.33 ส่วนใหญ่ทำงานตำแหน่งพนักงานบัญชี ร้อยละ 68.67 และมีประสบการณ์ทำงาน 3-5 ปี ร้อยละ 46 ทำงานในบริษัทเอกชน ร้อยละ 53.33

ผลการวิเคราะห์วัดอุปสรรคที่ 1 การปรับตัวของนักบัญชีในอำเภอหัวหินในการรับมือกับผลกระทบจาก COVID-19 และการเปลี่ยนแปลงสู่ยุคดิจิทัล

ตารางที่ 1 การปรับตัวของนักบัญชีในอำเภอหัวหิน

การปรับตัวของนักบัญชีในอำเภอหัวหิน	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับความ คิดเห็น
○ ท่านมีระดับการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานค่านักบัญชีมากนักน้อยเพียงใด	4.56	0.561	มากที่สุด
○ ท่านสามารถปรับตัวต่อการทำงานทางไกล (Remote Working) และการใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อรองรับการทำงานนอกสถานที่ได้ในระดับใด	4.70	0.487	มากที่สุด
○ ท่านมีการพัฒนาทักษะดิจิทัลของตนเองเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของวิชาชีพบัญชีในระดับใด	4.65	0.524	มากที่สุด
○ ท่านสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานบัญชีและกฎระเบียบที่มีผลต่อการปฏิบัติงานในระดับใด	4.70	0.534	มากที่สุด
○ ท่านมีระดับความสามารถในการจัดการความเครียดที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมการทำงานและภาระงานในระดับใด	4.66	0.566	มากที่สุด
โดยรวม	4.65	0.534	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่าการปรับตัวของนักบัญชีในอำเภอหัวหินมีค่าเฉลี่ยโดยรวมที่ 4.65 (SD = 0.534) ซึ่งอยู่ในระดับ "มากที่สุด" แสดงให้เห็นว่านักบัญชีในพื้นที่ดังกล่าวมีความสามารถสูงในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางวิชาชีพ ในด้านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน พบว่ามีค่าเฉลี่ย 4.56 (SD = 0.561) ซึ่งบ่งชี้ว่านักบัญชีส่วนใหญ่มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในระดับสูง อย่างไรก็ตาม ค่าความแปรปรวนของข้อมูลสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างของระดับการนำเทคโนโลยีมาใช้ในกลุ่มตัวอย่าง การปรับตัวต่อการทำงานทางไกล (Remote Working) และการใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อรองรับการทำงานนอกสถานที่ได้รับค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ 4.70 (SD = 0.487) สะท้อนถึงความสามารถในการทำงานแบบยืดหยุ่นของนักบัญชีในยุคดิจิทัล ด้านการพัฒนาทักษะดิจิทัลเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของวิชาชีพบัญชีมีค่าเฉลี่ย 4.65 (SD = 0.524) แสดงให้เห็นว่านักบัญชีมีความตระหนักและให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง การปรับตัวต่อมาตรฐานบัญชีและกฎระเบียบที่เปลี่ยนแปลงมีค่าเฉลี่ย 4.70 (SD = 0.534) ซึ่งเป็นระดับสูงสุดเช่นเดียวกัน แสดงถึงความสามารถของนักบัญชีในการติดตามและปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ สุดท้ายความสามารถในการจัดการความเครียดจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมการทำงานและภาระงานอยู่ในระดับสูง (Mean = 4.66, SD = 0.566) บ่งชี้ว่านักบัญชีมีความพร้อมในการรับมือกับความกดดันที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลง

ดังนั้น ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่านักบัญชีในอำเภอหัวหินมีความสามารถในการปรับตัวในทุกด้านของวิชาชีพบัญชีในระดับสูงมาก โดยเฉพาะในด้านการทำงานทางไกลและการปรับตัวต่อมาตรฐานบัญชี ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานในบางด้านชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างของระดับการปรับตัวในกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งอาจเป็นประเด็นที่ควรศึกษาเพิ่มเติมในเชิงลึกต่อไป

ตารางที่ 2 การใช้เทคโนโลยีทางบัญชี

การใช้เทคโนโลยีทางบัญชี	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับความ คิดเห็น
○ การใช้ซอฟต์แวร์บัญชีออนไลน์ (Cloud Accounting Software)	4.49	0.647	มาก
○ การใช้ระบบอัตโนมัติ (Automation) และปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในงานบัญชี	4.54	0.629	มากที่สุด
○ การรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cybersecurity) ในการจัดการข้อมูลทางบัญชี	4.49	0.647	มาก
○ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการทำงาน (เช่น Zoom, Microsoft Teams, Google Drive)	4.70	0.570	มากที่สุด
โดยรวม	4.55	0.623	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่านักบัญชีมีระดับการใช้เทคโนโลยีทางบัญชีในระดับสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.55 (S.D. = 0.623) ซึ่งบ่งชี้ว่าการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน ในด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการทำงาน เช่น Zoom, Microsoft Teams และ Google Drive พบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ 4.70 (S.D. = 0.570) แสดงให้เห็นว่านักบัญชีให้ความสำคัญกับเครื่องมือดิจิทัลเพื่อการสื่อสารและการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้ระบบอัตโนมัติ (Automation) และปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในงานบัญชี มีค่าเฉลี่ย 4.54 (S.D. = 0.629) ซึ่งสะท้อนถึงแนวโน้มของวิชาชีพบัญชีที่พัฒนาไปสู่การใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะเพื่อลดข้อผิดพลาดและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ขณะที่การใช้ซอฟต์แวร์บัญชีออนไลน์ (Cloud Accounting Software) และการรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cybersecurity) ในการจัดการข้อมูลทางบัญชี มีค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ 4.49 (S.D. = 0.647) แม้อยู่ในระดับสูง แต่ยังคงมีความแปรปรวนที่อาจสะท้อนถึงความท้าทายในการใช้งานเทคโนโลยีเหล่านี้ เช่น ข้อจำกัดด้านความรู้หรือข้อกังวลเกี่ยวกับความปลอดภัยของข้อมูล

ดังนั้น นักบัญชีมีแนวโน้มที่ดีในการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการทำงาน โดยเฉพาะเครื่องมือดิจิทัลเพื่อการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน อย่างไรก็ตามยังมีความท้าทายในการใช้ซอฟต์แวร์บัญชีออนไลน์และการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล ซึ่งควรได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างความตระหนักรู้มากขึ้น

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อ ความสามารถในการปรับตัวของนักบัญชี (ADAPTABILITY)

ค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐาน (Beta)	ค่าทดสอบ t	Sig. (p-value)	ผลลัพธ์
ระดับการปรับตัวของนักบัญชีต่อสถานการณ์ COVID-19	3.450	0.001	0.280
ระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการทำงานบัญชี	3.200	0.002	0.250
ระดับความพร้อมของนักบัญชีในการทำงานในยุคดิจิทัล	2.850	0.005	0.220
ระดับความมั่นคงทางอาชีพและรายได้ของนักบัญชี	0.100	0.920	0.005

จากตารางที่ 3 จากผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) พบว่า ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ การปรับตัวของนักบัญชีต่อสถานการณ์ COVID-19, การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการทำงานบัญชี, ความพร้อมของนักบัญชีในการทำงานในยุคดิจิทัล และความมั่นคงทางอาชีพและรายได้ของนักบัญชี ไม่มีตัวแปรใดที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความสามารถในการปรับตัวของนักบัญชี (ADAPTABILITY) เนื่องจากค่าระดับนัยสำคัญ (Sig. หรือ p-value) ของทุกตัวแปรมีค่ามากกว่า 0.05 ซึ่งหมายความว่าตัวแปรเหล่านี้ไม่มีความสัมพันธ์เชิงสถิติที่ชัดเจนกับตัวแปรตาม

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่าระดับการปรับตัวต่อสถานการณ์ COVID-19, ระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการทำงานบัญชี, และระดับความพร้อมในการทำงานในยุคดิจิทัล เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อความสามารถในการปรับตัวของนักบัญชีในยุคดิจิทัล โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (β) ที่เป็นบวกสำหรับทั้งสามปัจจัย (0.280, 0.250, และ 0.220 ตามลำดับ) บ่งชี้ว่ายิ่งนักบัญชีมีการปรับตัวต่อสถานการณ์ COVID-19 ได้ดี มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในงานบัญชีมากขึ้น และมีความพร้อมในการทำงานในยุคดิจิทัลสูงขึ้น ก็จะมีความสามารถในการปรับตัวในยุคดิจิทัลได้ดีขึ้นตามไปด้วย ในทางตรงกันข้าม ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าความมั่นคงทางอาชีพและรายได้ กลับไม่มีผลต่อความสามารถในการปรับตัวของนักบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอาจตีความได้ว่า การปรับตัวในบริบทของยุคดิจิทัลนั้นไม่ได้ถูกขับเคลื่อนด้วยปัจจัยด้านผลประโยชน์หรือความมั่นคงเพียงอย่างเดียว แต่นั่นหนักไปที่ ศักยภาพและการเตรียมความพร้อมของตัวบุคคลในการเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางวิชาชีพที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ข้อค้นพบนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wangrat and Netsuwan (2024) ที่เน้นย้ำว่า การพัฒนาทักษะและการสนับสนุนจากองค์กร มีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการทำงานของนักบัญชี มากกว่าเพียงแค่การมีเทคโนโลยีเท่านั้น

โดยสรุปผลการวิเคราะห์นี้เน้นให้เห็นว่า การส่งเสริมความสามารถในการปรับตัวของนักบัญชีในยุคดิจิทัล ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การสร้าง

ความพร้อมในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลง และการสนับสนุนให้นักบัญชีสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่ไม่คาดคิด เช่น การระบาดของ COVID-19 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) เปรียบเทียบ ระดับการปรับตัวของนักบัญชี ระหว่างกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจาก COVID-19 แตกต่างกัน

ตัวแปร	ค่า F	Sig. (p-value)	ผลลัพธ์
A1 (การใช้เทคโนโลยี)	5.236	0.001*	มีนัยสำคัญ
A2 (ผลกระทบของ COVID-19 ต่อการทำงานบัญชี)	3.369	0.010*	มีนัยสำคัญ
A3 (ระดับความเครียดในการทำงานบัญชี)	0.465	0.762	ไม่มีนัยสำคัญ
A4 (ความสามารถในการปรับตัวของนักบัญชี)	21.946	0.001*	มีนัยสำคัญ

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์พบว่า การใช้เทคโนโลยีทางบัญชี (A1) และความสามารถในการปรับตัวของนักบัญชี (A4) มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.05$) สะท้อนว่า ปัจจัยเหล่านี้อาจได้รับอิทธิพลจากเงื่อนไขหรือบริบทที่แตกต่างกัน เช่น ประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยีหรือการสนับสนุนจากองค์กร ในทางกลับกันระดับความเครียดในการทำงานบัญชี (A3) ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่ม ($p = 0.762$) บ่งชี้ว่าความเครียดของนักบัญชีอาจไม่ได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่ศึกษา แต่เกิดจากปัจจัยอื่น เช่น ภาระงานหรือสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ดังนั้น การใช้เทคโนโลยีและความสามารถในการปรับตัวมีความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญขณะที่ความเครียดในการทำงานไม่ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยที่ศึกษาซึ่งควรมีการศึกษาปัจจัยเพิ่มเติมที่อาจส่งผลกระทบต่อระดับความเครียดของนักบัญชี

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่าง ความเครียดจาก COVID-19 กับ รายได้ที่ลดลง

ตัวแปร	ค่าสหสัมพันธ์	Sig. (p-value)	ผลลัพธ์
	Pearson (r)	(p-value)	
การปรับตัวของนักบัญชีกับความเครียด	0.081	0.162	ไม่มีนัยสำคัญ

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์พบว่า ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร การปรับตัวของนักบัญชีและความเครียดและความกังวลโดยใช้ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's correlation coefficient, r) พบว่ามีค่าสหสัมพันธ์อยู่ที่ 0.081 ซึ่งเป็นค่าสหสัมพันธ์ที่อยู่ในระดับต่ำมาก และมีค่า Sig. (p-value) เท่ากับ 0.162 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์นัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่าไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างตัวแปรความสามารถในการปรับตัวของนักบัญชีและความเครียด กล่าวคือไม่สามารถยืนยันได้ว่าความสามารถในการปรับตัวของนักบัญชีมีผลกระทบต่อระดับความเครียดของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ทั้งนี้แม้จะพบค่าความสัมพันธ์ใน

ทางบวกเล็กน้อย ($r = 0.081$) แต่เนื่องจากค่า p -value ไม่ผ่านเกณฑ์นัยสำคัญจึงไม่สามารถสรุปได้ว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวมีความหมายในเชิงสถิติ

ผลการวิเคราะห์หัตถุประสงค์ที่ 2 ศึกษาระดับการเตรียมความพร้อมของนักบัญชีในอำเภอหัวหินต่อศักยภาพการทำงานในสภาวะการแพร่ระบาดของ COVID-19

ตารางที่ 6 ระดับการเตรียมความพร้อมของนักบัญชี

ระดับการเตรียมความพร้อมของนักบัญชีในสภาวะวิกฤต	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับความคิดเห็น
○ ระดับการปรับตัวของนักบัญชีต่อสถานการณ์ COVID-19	4.61	0.547	มากที่สุด
○ ระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการทำงานบัญชี	4.63	0.583	มากที่สุด
○ ระดับความพร้อมของนักบัญชีในการทำงานในยุคดิจิทัล	4.62	0.563	มากที่สุด
○ ระดับความมั่นคงทางอาชีพและรายได้ของนักบัญชี	4.51	0.620	มากที่สุด
โดยรวม	4.58	0.579	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 พบว่าผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับระดับการเตรียมความพร้อมของนักบัญชีในสภาวะวิกฤต พบว่านักบัญชีมีระดับการเตรียมความพร้อมในระดับสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.58 (S.D. = 0.579) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการปรับตัวและการเตรียมความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ที่ท้าทาย การปรับตัวต่อสถานการณ์ COVID-19 มีค่าเฉลี่ย 4.61 (S.D. = 0.547) แสดงให้เห็นว่านักบัญชีสามารถปรับตัวได้ดีต่อสภาวะวิกฤตที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานทางธุรกิจ ขณะที่ระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการทำงานบัญชี อยู่ที่ 4.63 (S.D. = 0.583) ซึ่งบ่งชี้ว่าการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างศักยภาพของนักบัญชี นอกจากนี้ ระดับความพร้อมในการทำงานในยุคดิจิทัล มีค่าเฉลี่ย 4.62 (S.D. = 0.563) สะท้อนถึงการพัฒนาและปรับตัวของนักบัญชี ขณะที่ระดับความมั่นคงทางอาชีพและรายได้ มีค่าเฉลี่ย 4.51 (S.D. = 0.620) ซึ่งแม้ว่าจะอยู่ในระดับสูงสุด แต่ยังมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสูงสุดเมื่อเทียบกับตัวแปรอื่น แสดงถึงความกังวลของนักบัญชีเกี่ยวกับความมั่นคงทางอาชีพในระยะยาว นักบัญชีมีความสามารถในการปรับตัวสูงและมีการใช้เทคโนโลยีเพื่อรองรับการทำงานในสภาวะวิกฤต

ผลการวิเคราะห์หัตถุประสงค์ที่ 3 ศึกษาปัจจัยที่ส่งกระทบของการแพร่ระบาดของ COVID-19 ต่อวิชาชีพบัญชีในอำเภอหัวหิน

ตารางที่ 7 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงานของผู้นำบัญชี

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงานของผู้นำบัญชี	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับความ คิดเห็น
○ ท่านได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงด้านการจ้างงานในช่วงการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในระดับใด (เช่น ความมั่นคงของตำแหน่งงาน การลดจำนวนพนักงาน)	4.80	0.443	มากที่สุด
○ ระดับผลกระทบของ COVID-19 ที่มีต่อรายได้ของท่านเป็นอย่างไร (เช่น การลดค่าตอบแทน รายได้ที่ไม่แน่นอน)	4.68	0.476	มากที่สุด
○ ท่านประสบกับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณงานและภาระงานในช่วงการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในระดับใด	4.69	0.529	มากที่สุด
○ ท่านเผชิญกับระดับความเครียดและความกังวลที่เกิดจากผลกระทบของ COVID-19 ต่อการปฏิบัติงานทางบัญชีในระดับใด	4.62	0.519	มากที่สุด
โดยรวม	4.70	0.492	มากที่สุด

จากตารางที่ 7 พบว่าในช่วงการแพร่ระบาดของ COVID-19 ผู้นำบัญชีได้รับผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญในหลายด้าน โดยเฉพาะปริมาณงานและภาระงานที่เพิ่มขึ้นมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.69) เนื่องจากต้องปรับตัวให้เข้ากับระบบการทำงานแบบใหม่ เช่น การทำงานออนไลน์และการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบทางบัญชี รายได้ของผู้นำบัญชีได้รับผลกระทบในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.68) สะท้อนถึงความไม่แน่นอนจากค่าตอบแทนที่ลดลงหรือความเสี่ยงในการจ้างงาน ขณะที่การเปลี่ยนแปลงด้านการจ้างงานได้รับผลกระทบในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.80) นอกจากนี้ การปฏิบัติงานทางบัญชีโดยรวมได้รับผลกระทบสูง (ค่าเฉลี่ย 4.62) จากข้อจำกัดทางสังคมและมาตรการของรัฐ ทำให้ต้องปรับตัวทั้งด้านเทคโนโลยีและกระบวนการทำงานเมื่อพิจารณาภาพรวม ค่าเฉลี่ยของทุกปัจจัยอยู่ที่ 4.70 ซึ่งจัดอยู่ในระดับมาก สะท้อนว่าผู้นำบัญชีต้องเผชิญกับความท้าทายที่สำคัญ ทั้งด้านปริมาณงาน รายได้ และความมั่นคงทางอาชีพที่เปลี่ยนแปลงไปจากสถานการณ์ COVID-19

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงานของผู้นำบัญชี เพื่อรับมือกับผลกระทบจาก COVID-19 และการเปลี่ยนแปลงสู่ยุคดิจิทัลผลกระทบจาก COVID-19 ต่อคุณภาพชีวิตในการทำงาน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า นักบัญชีในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีความสามารถในการปรับตัวในยุคดิจิทัลอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น การทำงานทางไกลผ่านระบบออนไลน์ การใช้ซอฟต์แวร์บัญชี และการประชุมทางไกล ซึ่งสอดคล้องกับแนวโน้มของวิชาชีพบัญชีที่ต้องมีความคล่องตัวและยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงทาง

เทคโนโลยี ผลการวิเคราะห์เชิงสถิติชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อความสามารถในการปรับตัวของนักบัญชี ได้แก่ ระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการทำงาน ความพร้อมในการทำงานในยุคดิจิทัล และการปรับตัวต่อสถานการณ์ COVID-19 ทั้งนี้ปัจจัยด้านความมั่นคงในอาชีพและรายได้ไม่แสดงผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อันสะท้อนให้เห็นว่า ความสามารถในการปรับตัวของนักบัญชีมิได้ขึ้นอยู่กับผลตอบแทนเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับทักษะและความสามารถในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสภาพแวดล้อมทางวิชาชีพ

การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) แสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการปรับตัวและการใช้เทคโนโลยีมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจาก COVID-19 แตกต่างกัน ขณะที่ระดับความเครียดไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ อาจตีความได้ว่าความเครียดมิได้เป็นปัจจัยที่มีผลโดยตรงต่อความสามารถในการปรับตัวของนักบัญชี แต่เป็นผลจากปัจจัยภายนอกอื่น ๆ เช่น ภาระงานหรือความคาดหวังจากองค์กร นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสะท้อนถึงบทบาทของการสนับสนุนจากองค์กร เช่น การจัดอบรมพัฒนาทักษะดิจิทัล และการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดรับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมความสามารถของนักบัญชีในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wangrat and Netsuwan (2024) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยความสำเร็จในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเพิ่มศักยภาพของนักบัญชีในยุคดิจิทัล พบว่าความสามารถในการปรับตัวของนักบัญชีขึ้นอยู่กับปัจจัยทางบุคคลและการสนับสนุนจากองค์กร มากกว่าปัจจัยทางเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว ปัจจัยความสำเร็จในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มศักยภาพของนักบัญชีในยุคดิจิทัลเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ปัจจัยด้านการพัฒนาทักษะนักบัญชีปัจจัยด้านการยอมรับการใช้เทคโนโลยี ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน ปัจจัยด้านจรรยาบรรณของวิชาชีพบัญชี และปัจจัยด้านความทันสมัยของเทคโนโลยีตามลำดับ โดยเฉพาะปัจจัยด้านการพัฒนาทักษะนักบัญชีที่ส่งผลต่อการเพิ่มศักยภาพของนักบัญชีในยุคดิจิทัล ได้แก่ ด้านประสิทธิภาพ การปฏิบัติงาน ด้านการบรรลุเป้าหมายของงาน และด้านคุณภาพของงาน ผลการศึกษานี้ย่อมเป็นประโยชน์ต่อนักบัญชีและองค์กร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนานักบัญชี และนำเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่มีความก้าวหน้าทันสมัยมาใช้ในองค์กรให้ประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ Anucha (2020) ได้ศึกษาผลกระทบของความสามารถในการจัดการความเครียดและทักษะการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลต่อประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชีและพบว่า ทักษะการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล 2 ด้าน (ได้แก่ ความเห็นใจผู้อื่น และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล) มีผลกระทบเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการทำงาน ในทางกลับกัน พบว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมไม่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงาน แตกต่างจากงานวิจัยของ Smith and Brown (2020) ที่ระบุว่า การใช้เทคโนโลยี เช่น Cloud Accounting และ AI มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชี ซึ่งอาจเกิดจากความแตกต่างในบริบทของพื้นที่ศึกษา โดยเฉพาะอำเภอหัวหินซึ่งเป็นพื้นที่ที่พึ่งพาการท่องเที่ยวและได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจจาก COVID-19 อย่างรุนแรง

ดังนั้น ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า แม้เทคโนโลยีจะเป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนงานบัญชี แต่นักบัญชีสามารถปรับตัวได้โดยอาศัยปัจจัยอื่น เช่น การพัฒนาทักษะส่วนบุคคลและการสนับสนุนจากองค์กร งานวิจัยนี้จึงช่วยเติมเต็มช่องว่างขององค์ความรู้เกี่ยวกับการปรับตัวของนักบัญชีในสถานการณ์วิกฤต และเป็นแนวทางสำหรับการศึกษาริชัยในอนาคตเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของวิชาชีพบัญชีในยุคดิจิทัล

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

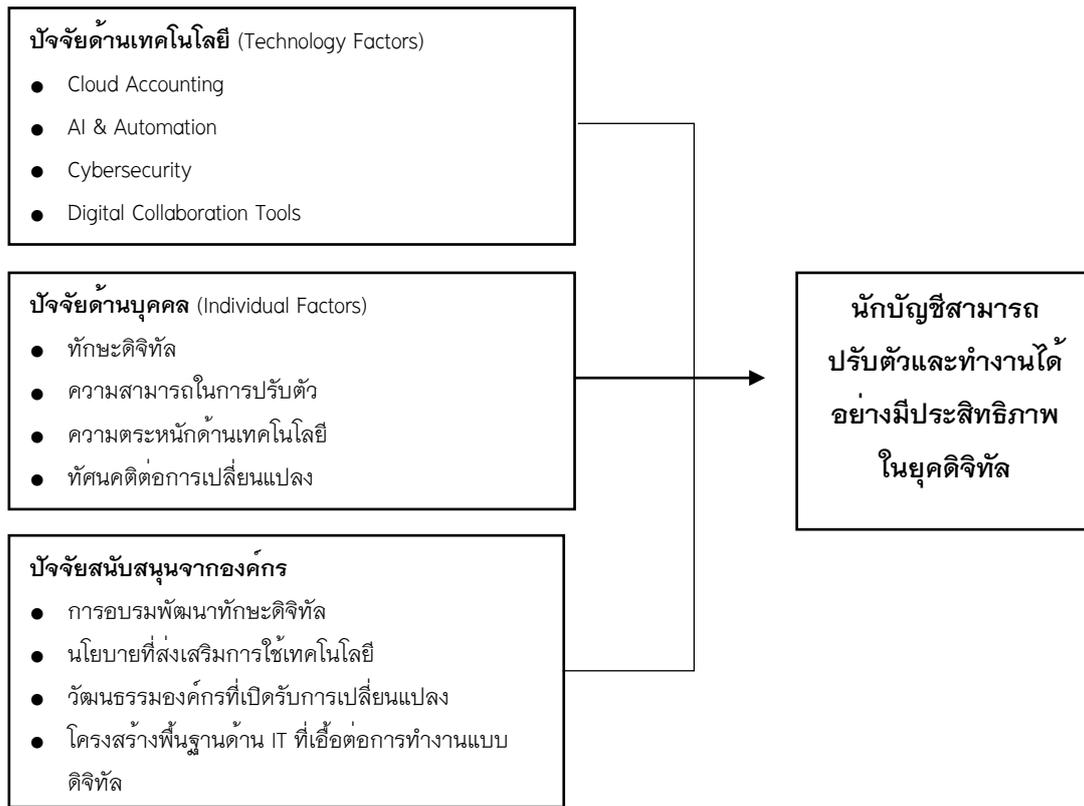
จากการศึกษาผลกระทบของการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (COVID-19) ต่อวิชาชีพบัญชี และการปรับตัวของนักบัญชีในยุคดิจิทัล: กรณีศึกษาอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ การปรับตัวของนักบัญชีในยุคดิจิทัลและปัจจัยที่มีผลต่อการใช้เทคโนโลยีบัญชี สามารถสังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่ในรูปแบบ กรอบแนวคิดการพัฒนานักบัญชีในยุคดิจิทัล ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ (1) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technology Factors), (2) ปัจจัยด้านบุคคล (Individual Factors), และ (3) ปัจจัยสนับสนุนจากองค์กร (Organizational Support)

1. ความสามารถในการปรับตัวของนักบัญชีในยุคดิจิทัลขึ้นอยู่กับทักษะและความพร้อมส่วนบุคคล มากกว่าความมั่นคงในอาชีพและรายได้ แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาทักษะดิจิทัลและการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงเป็นปัจจัยหลักในการปรับตัวอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น ซอฟต์แวร์บัญชีออนไลน์ และการทำงานทางไกล เป็นเครื่องมือสำคัญที่ส่งเสริมการทำงานของนักบัญชีในภาวะวิกฤตสะท้อนว่าเทคโนโลยีไม่ใช่เพียงเครื่องมือแต่เป็นกลไกสำคัญของความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงาน

3. การสนับสนุนจากองค์กร เช่น การอบรมและโครงสร้างพื้นฐานด้าน IT มีบทบาทสำคัญในการเสริมศักยภาพนักบัญชีให้สามารถปรับตัวได้อย่างยั่งยืนชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของนโยบายภายในองค์กรในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี

ในการศึกษาการปรับตัวของนักบัญชีในยุคดิจิทัลและปัจจัยที่มีผลต่อการใช้เทคโนโลยีบัญชี สามารถสังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่สามารถเขียนเป็นโมเดลได้ ดังนี้



หากปัจจัยทั้ง 3 ด้านทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้นักบัญชีสามารถปรับตัวและทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัล การพัฒนานักบัญชีในยุคดิจิทัลต้องอาศัย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ เทคโนโลยีที่เหมาะสม ทักษะด้านบุคคล และการสนับสนุนจากองค์กร ซึ่งหากได้รับการพัฒนาอย่างสมดุล จะช่วยให้นักบัญชีสามารถปรับตัวและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานได้อย่างยั่งยืน

สรุป

จากการศึกษาพบว่าผลกระทบของการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (COVID-19) ต่อวิชาชีพบัญชีและการปรับตัวของนักบัญชีในยุคดิจิทัล: กรณีศึกษาอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ การศึกษาดังนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามออนไลน์ จากจำนวนประชากรนักบัญชีทั้งหมดในอำเภอหัวหิน ซึ่งมีจำนวน 1,092 คน ได้ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาจำนวน 300 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายสถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความถี่ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 ศึกษาการปรับตัวของนักบัญชีในอำเภอหัวหินในการรับมือกับผลกระทบจาก COVID-19 และการเปลี่ยนแปลงสู่ยุคดิจิทัล พบว่านักบัญชีในอำเภอหัวหินมีระดับความสามารถในการปรับตัวอยู่ในระดับมากที่สุด โดยสามารถปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น การใช้ซอฟต์แวร์บัญชี

ออนไลน์ ระบบการประชุมทางไกล และเครื่องมือสนับสนุนการทำงานดิจิทัลอื่น ๆ อีกทั้งยังมีการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานทางวิชาชีพบัญชีที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้นในยุคดิจิทัล รวมถึงมีความสามารถในการบริหารจัดการความเครียดที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมการทำงานและภาระงานที่เพิ่มขึ้น

วัตถุประสงค์ที่ 2 ศึกษาการเตรียมความพร้อมของนักบัญชีในอำเภอหัวหินต่อศักยภาพการทำงานในสภาวะการแพร่ระบาดของ COVID-19 พบว่านักบัญชีในพื้นที่มีระดับการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการดำเนินงานบัญชี การปรับตัวต่อสถานการณ์ COVID-19 และความพร้อมในการทำงานภายใต้ภาวะเศรษฐกิจและสังคมที่มีความผันผวน โดยยังคงสามารถรักษาความต่อเนื่องของกระบวนการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยังพบว่ามีความกังวลเกี่ยวกับความมั่นคงทางอาชีพและรายได้ แม้ว่าจะมีการปรับใช้เทคโนโลยีและการเตรียมความพร้อมอย่างเหมาะสมแล้วก็ตาม

วัตถุประสงค์ที่ 3 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบของการแพร่ระบาดของ COVID-19 ต่อวิชาชีพบัญชีในอำเภอหัวหิน จากผลการวิเคราะห์ พบว่า นักบัญชีได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะในด้านการจ้างงาน รายได้ ปริมาณงาน และภาระงาน รวมถึงระดับความเครียดและความกังวลที่เพิ่มสูงขึ้น เมื่อทำการวิเคราะห์เชิงสถิติเชิงลึก (การถดถอยพหุคูณ) พบว่าปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความสามารถในการปรับตัวของนักบัญชี ทั้งนี้ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ความพร้อมในการทำงานในยุคดิจิทัล และการสนับสนุนจากองค์กร

นักบัญชีในอำเภอหัวหิน สามารถปรับตัวต่อผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 และการเปลี่ยนแปลงสู่ยุคดิจิทัลได้ดี โดยมีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม ยังคงมีความกังวลเกี่ยวกับความมั่นคงทางอาชีพและรายได้ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักบัญชี ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ความพร้อมในการทำงานในยุคดิจิทัล และการสนับสนุนจากองค์กร การวิจัยนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาวิชาชีพบัญชีให้สอดคล้องกับยุคดิจิทัล และเป็นแนวทางสำหรับการศึกษาวิจัยในอนาคตเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีในวิชาชีพบัญชี

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

วัตถุประสงค์ที่ 1 ศึกษาการปรับตัวของนักบัญชีในอำเภอหัวหิน ในการรับมือกับผลกระทบจาก COVID-19 และการเปลี่ยนแปลงสู่ยุคดิจิทัล สำหรับนักบัญชีใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะดิจิทัล

ที่จำเป็นสำหรับการทำงานในยุคปัจจุบัน และตระหนักถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีในการปรับตัวต่อสถานการณ์วิกฤตและการเปลี่ยนแปลง และสำหรับองค์กรใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการสนับสนุนและส่งเสริมการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการดำเนินงานของนักบัญชี รวมถึงการจัดฝึกอบรมที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์ที่ 2 ศึกษาการเตรียมความพร้อมของนักบัญชีในอำเภอหัวหินต่อศักยภาพการทำงานในสภาวะการแพร่ระบาดของ COVID-19 สำหรับนักบัญชีใช้ประเมินระดับความพร้อมของตนเองและตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาความรู้และทักษะที่จำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและความเข้าใจในมาตรฐานและกฎระเบียบที่เปลี่ยนแปลงและสำหรับองค์กรใช้เป็นข้อมูลในการประเมินระดับความพร้อมของบุคลากรและวางแผนการพัฒนาศักยภาพของนักบัญชี โดยเฉพาะในด้านการใช้เทคโนโลยีและความปลอดภัยทางไซเบอร์

วัตถุประสงค์ที่ 3 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลกระทบของการแพร่ระบาดของ COVID-19 ต่อวิชาชีพบัญชีในอำเภอหัวหินสำหรับนักบัญชีทำความเข้าใจถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อวิชาชีพบัญชีในช่วงวิกฤต เพื่อเตรียมพร้อมรับมือและปรับตัวได้อย่างเหมาะสมและสำหรับองค์กรใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการจัดการจัดการและให้การสนับสนุนนักบัญชีในช่วงวิกฤต โดยคำนึงถึงปัจจัยด้านเทคโนโลยี การสนับสนุนจากองค์กร และผลกระทบที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่ม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษาเชิงลึกถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการปรับตัวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของนักบัญชี เช่น รูปแบบการนำเทคโนโลยีมาใช้ ประสิทธิภาพของเทคโนโลยีที่ใช้ และความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานเปรียบเทียบการปรับตัวของนักบัญชีในอำเภอหัวหินกับพื้นที่อื่น ๆ เพื่อให้เห็นภาพรวมของการปรับตัวในระดับที่กว้างขึ้น

References

- Association of Chartered Certified Accountants (ACCA). (2021). *Digital transformation in the accountancy profession*. Association of Chartered Certified Accountants (ACCA).
- Almeida, F., Santos, J. D., & Monteiro, J. A. (2020). The challenges and opportunities in the digitalization of companies. *Journal of Business Research*, 123, 588–596. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2020.09.041>
- Anucha, T. (2020). The effect of stress management ability and interpersonal skill on occupational performance of accountants. *Executive Journal*, 40(1), 31–44. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/exj/article/view/12345>

- Appelbaum, D., Kogan, A., Vasarhelyi, M. A., & Yan, Z. (2017). Impact of business analytics and enterprise systems on managerial accounting. *International Journal of Accounting Information Systems*, 25, 29–44. <https://doi.org/10.1016/j.accinf.2017.03.003>
- Bank of Thailand. (2020). *Economic and Monetary Conditions in the Second Quarter of 2020*. <https://www.bot.or.th>
- Center for COVID–19 Situation Administration (CCSA). (2020). *COVID–19 situation report in Thailand*. <https://www.moicovid.com>
- Chalardpodjanaporn, N. (2021). The accounting profession in the crisis of the pandemic: Impact and adaptation during the outbreak of coronavirus disease 2019 (COVID–19). *Journal of Business Administration and Social Sciences Ramkhamhaeng University*, 4(3), 33–41. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/ibas/article/view/252740>
- Federation of European Accountants. (2020). *COVID–19 and the accountancy profession*. <https://www.accountancyeurope.eu>
- Fiscal Policy Office. (2021). *Annual report 2021 [Report]*. <https://www.fpo.go.th/main/About-Us/AnnualReport/15728.aspx>
- International Monetary Fund (IMF). (2020). *World economic outlook, October 2020: a long and difficult ascent*. International Monetary Fund (IMF).
- International Federation of Accountants (IFAC). (2021). *The accountancy profession and COVID–19: recovery and resilience*. <https://www.ifac.org>
- Jantarajaturapath, N., & Jantarajatuapath, P. (2024). The impact of digital era accounting competency on job performance of accountants in listed companies on the Stock Exchange of Thailand. *Journal of Modern Management Science*, 17(2), 67–82. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JMMS/article/view/279898>
- Maneewong, S., & Phonmanee, P. (2023). Factors affecting the readiness of quality accountants under the COVID–19 pandemic in Hua Hin District, Prachuap Khiri Khan Province. *Northern Academic Journal*, 11(3), 97–113. <https://so09.tci-thaijo.org/index.php/AJntc/article/view/5743>
- Nguyen, T. D., Ngo, L. V., & Tran, T. P. (2021). Information technology investments and organizational resilience: evidence from Vietnamese enterprises during COVID–19. *Technology in Society*, 67, 101776.

- PwC. (2020). *COVID-19: Implications for the finance function*. PricewaterhouseCoopers.
<https://www.pwc.com>
- Richins, G., Stapleton, R., Stratopoulos, T. C., & Wong, C. (2017). Big data analytics: opportunity or threat for the accounting profession?. *Journal of Information Systems*, 31(3), 63–79.
- Rikhardsson, P., & Yigitbasioglu, O. (2018). Business intelligence and analytics in management accounting research: Status and future focus. *International Journal of Accounting Information Systems*, 29, 37–58.
- Smith, A., & Brown, L. (2020). Cloud accounting adoption: factors influencing accountants' technology choices. *Accounting and Finance Review*, 5(2), 25–34.
- The Federation of Accounting Professions under the Royal Patronage of His Majesty the King. (2020). *The impact of COVID-19 on the accounting profession in Thailand*. The Federation of Accounting Professions under the Royal Patronage of His Majesty the King.
- Tourism Council of Thailand. (2021). *Report on the impact of COVID-19 on tourism*.
<http://www.thaitourismcouncil.org>
- Wangrat, P., & Netsuwan, P. (2024). Success factors in applying information technology to enhance accountants' potential in the digital age. *Payap University Journal*, 34(1), 1–16.
<https://doi.org/10.14456/pyuj.2024.1>
- Yamane, T. (1967). *Statistics: An introductory analysis* (2nd ed.). Harper & Row.
- Yoon, K., Hoogduin, L., & Zhang, L. (2020). Big Data as complementary audit evidence. *Accounting Horizons*, 34(4), 113–132.